

Aqqalu C. Jerimiassen

UKA 2020/133

Atassut

4. November 2020

Akilerartarnermut Atugarsissaarnermullu Isumalioqatigiissitap akilerartarnermut atugarissaarnermullu immikkoortunut innersuussutaanik aallaaveqartumik aaqqissuusseqqinnernik suliaqarnernik aallartitsinissamik Naalakkersuisut peqquneqarnissaannut Inatsisartuni aalajangiiffigisassatut siunnersuut. Sulinissaq immikkoortunik ilanngussaq 1-mi taaneqartunik aallaaveqassaaq. Sulineq 2021 naatinnagu naammassineqareersimassaaq.

(Inatsisartunut ilaasortaq Múte B. Egede, Inuit Ataqatigiit)

Akilerartarnikkut aaqqissuusseqqissagaanni nunatsinni, pingaartuuvoq atuisut tamaasa iluamik eqqorneqarnissaat, imaangitsoq illuaniittut ilanngartuullugit illuanut nuussilluni. Tamattami atungarissaarnerulernissarput ugartortarparput, imaangitsoq tamatta assigiimmik atungarissaannginnissarput nammaqatigiinniarpallaarnerup aqqani.

Atassutip upperiuannarpaa, aningaasarsiornikkut pitsaasumik inississinnaasugut aatsaat unammilleqatigiinneq niuernikkullu oqitsumik malitassaqartitsinikkut inissisimatilluta.

Taamatuttaarlu, assigiinngitsunik akitsuutunik nutaanik, ilanngaatinilluunniit nutaanik pilersitseqqaanngikkaluarluni nipittartulersuiinnarani erseqqissumik akilerartarnikkut atugarissaarnikkullu aaqqiisoqartariaqartoq, innuttaasummi pisisinnaassusaat qaffassarneqartariaqarpoq, tamannali akissarsiat qaffakkiartuinnartinneranni malitseqanngikkaluarluni aningaasalli pisissutigineqarsinnaasut nalittorsarneratigut ingerlanneqarsinnaammat. Tassuunakku isertitakinnerpaaniik isertitaqqortunerpaanut immikkoortitsinertaqanngitsumik tamanullu pinnaffiusumik aaliagersaasinnaassagatta.

Akilerartarnikkut aaqqissuusseqqinnissaq piffissangornissaa pisariaqarluinnalerpoq nunatsinni, tassami karsilu amigaateqalaalersoq qaavatigut akitsuutunik ilasilaaginnartarneq seerinerit milikarniarsaralugit inuiaqatigiinniit attatiinnarneqarsinnaajunnaavissormat. Inuit kaasarfimminniik ilanngarteriffigineqarnertik qatsuppaat, akerliussutsimik takutitsisoqartarneratigummi tamanna ataasiaannarata takoreerparput.

Inuiaqatigiinni aningaasarsiornikkut atukkat eqqartorneqalersillugit isertitakinnerpaanik taagorneqartartut neqitsiulluarneqarniartaqaat pissakinnerpaatut taajorlugit, taakkuuppulli nunatsinni systemikkut sunik tamanik oqilisaanneqarnerpaat, isertitaqarnerallu qaffaallanniariartoq meeqqerivinnut akitsuinerit, ineqarnermut tapiissutit piiarnerinik meeqqallu tapisarnerinik ingerlaannaq pillarneqartarput, soorunaana atungarissaarnerulersinnaanermut aqqutissaq siullermut

alloriarnissaminnut qulartuarlik, nalunngilaammi isertitat qaffaallappata pillaatisiarisussaallugu, minnerunngitsumillu akileraarutigisimasamik sippuutaannik utertoorteqartarnermikkut annaasaqarnissartik naluneq ajormassuk. Nunatsinni akunnattumik isertitaqartunngornissamut aqut nakernarunnaavitsinnikuuarput, taakkuulersimallutillu nunatsinni ilungersornerpaasut pissakinnerpaatullu naggataani inissittartuusut.

Atugarissaarneq tassaassanngilaq akisussaaffiaaneq, atugarissaarneq tassaassanngilaq inuulluataalaalersinnaanissamut aqutunik ajornarlisaaneq, atugarissaarneq tassaassanngilaq illuaniik illuanut aningaasanik nussuineq ilaannai pilliuteqartillugit.

Isumalioqatigiisitallu ilumut tutsuiginartumik inuiaqatigiit akileraartarnikkut atugarissaarnikkullu inissisimanissaannut siunnersuusuaqarsimanersortaaq nalilersugassaavoq, immaqami partiit tamatta tassani isummagut assigiinngitsiteqaat, tamattali ajunnginnerpaamik inuuneqarnissarput pillugu suliniuteqartuunerput anguniakkatsigullu qanoq saqqummiussaqaartarnerput assigiinngissutigineruinnarlugu.

Atassummiik innuttaasut qitiutittuarneqarnissaat eqqarsaatingalugu, suliniuteqarnissaq maanna pingaartuuvoq, akileraartarnikkut oqilisaaniarnikkut atugarissaarnermut aqutissat sanarfisariaqarigut isumaqaratta. Inuit sulinerikkut aningaasaq pissarsiaartik pisisinnaassutiginerusariaqarpaat, pisiassat akitsuusersorusaartuarneri killilertariaqarpoq, aningaasap nalinga qaffassangassaraarput. Tassani inummut ilanngaait akileraarullu malunnaatilimmik allanngortittariaqarpagut, inummut ilanngaammi (person fradrag) atorlugu ullumikkut isertitaqarpiarsimannikkaanni akileraarutaasimasut tamarmik utertoortissanngorlutik inissittarneri naluneqanngimmat. Qanorluunniit isertitaqartigigaluaaraanni isertitakitsigigaluaaraanniluunniit %-inngorlugit akissarsianit akileraarutit piusariaqarput.

Inuillu maanna akileraarutaasa namminiilivinniapiloornerujussuarmut akissajaatigineqarneri unitsinneqarallartariaqarnerittaaq Atassummiit naalakkersuisunut kaammattuutigerusupparput, piviusorsiornerusumik sulianut aningaasat akileraartartut akiliutaat atorneqarniarlik.

Taamatut oqaaseqarluta Atassummiit siunnersuut ataatsimiitsitaliamut innersuupparput.